

NONCONFORMISM FĂRĂ PANAȘUL SFIDĂRII

Pariul angajat de tânăra trupă de teatru (are doar cincisprezece ani de existență și cam tot atâția de celebritate) „Cheek by Jowl” este dintre cele mai ambițioase. Pe de o parte, își propune recuperarea scenică a clasicii prin montări atât de lipsite de prejudecăți încât nu acceptă nici măcar judecata inovării cu orice preț; pe de altă parte, promovează un stil regizoral în care accentul nu cade pe efecte spectaculoase, pe soluții vizuale neașteptate, ci pe arta actorului. Ceea ce ni se pare remarcabil în legătură cu lipsa de prejudecăți despre care vorbeam - și ceea ce diferențiază spectacolele trupei britanice de nenumăratele montări iconoclaste, bune sau rele, pe care le-am văzut) este totala absență a sfidării, a tenei de aroganță pe care o conțin implicit toate aceste imagini scenice programat originale. În spectacolele lui Declan Donnellan (regizor și fondator al companiei, împreună cu scenograful Nick Ormerod), totul pare a veni de la sine, rânduindu-se fără efort și fără ezitări,

după o logică interioară și după o ordine a formelor ținând, parcă, de textul însuși, nu de demersul regizoral.

Citită „fără teamă și prihană”, cu un ochi neumbrit de idei preconceptuate, povestea Ducesei de Malfi din tenebros-învolverata tragedie a lui Webster devine o foarte omenească, plauzibilă istorie de iubire, ură, păcat, ispășire. Plauzibilă nu înseamnă însă redusă la nivelul banalului, al faptului divers, iar unul dintre importantele merite ale punerii în scenă constă tocmai în realizarea unui echilibru atent între dimensiunea statuară a tragediei și credibilitatea ei. Rigoarea lecturii, ordonarea inteligentă și sensibilă a materialului dramatic fac ca miezul de adevăr și de frumusețe artistică să se transmită, să fie perceput corect de un public - cel românesc, care a asistat la reprezentația inclusă în programul Festivalului Uniunii Teatrelor din Europa desfășurat la București - nefamiliarizat cu textul, cu autorul (din a cărui operă este cunoscut, eventual, **Diavolul alb**)

și nici măcar cu limba; engleza lui Webster sună, pentru urechea noastră, cum ar suna unui străin, chiar bun cunoscător de română, limba lui Grigore Ureche.

Vorbeam mai sus despre nonconformismul nesfidător, practicat cu dezinhibare. În această linie se înscrie firescul ce însoțește orice gest figurat pe scenă, fie că e vorba despre un trup dezgolit în fața spectatorului sau despre acceptarea convenției cu degajare; în această ordine de idei, mă gândesc la aparté-urile rostite liniștit, fără figura boțită a complicitate cu publicul, la simultaneitatea acțiunilor pe scenă, personajele dintr-o „cameră” nestânjenind cu nimic acțiunea din cealaltă, amândouă la vedere. Lucrurile se înlănțuie, cum spunem, de la sine, cu o simplitate atât de desăvârșită încât nu poate fi decât rodul unei laborioase construcții, al unui statornic efort de esențializare. Esențializare ce definește concepția regizorală, deopotrivă scenografia, de o maximă funcționalitate, a lui Nick Ormerod și interpretarea. Doar șase actori, al căror nume programul îl înscrie la capitolul „Curtea, ofițerii, nebunii, călăii”, reușesc să figureze o lume, spațiul fizic și spiritual al tragediei. Actriță de radiantă personalitate, Anastasia Hille dovedește o amplitudine și o mobilitate a registrelor interpretative întâlnite, dar și arta/disciplina artistică de a se supune rigurilor echipei. Excelent este și Scott Handy într-un rol de o complexitate sugerând nu o dată chiar ambiguitatea, foarte buni sunt Matthew Macfayden, Paul Brenner, George Anton, Avril Clarck.

 Scott Handy și Anastasia Hille în Ducesa de Malfi de John Webster, cu trupa Cheek by Jowl (regia: Declan Donnellan)

CRISTINA DUMITRESCU